

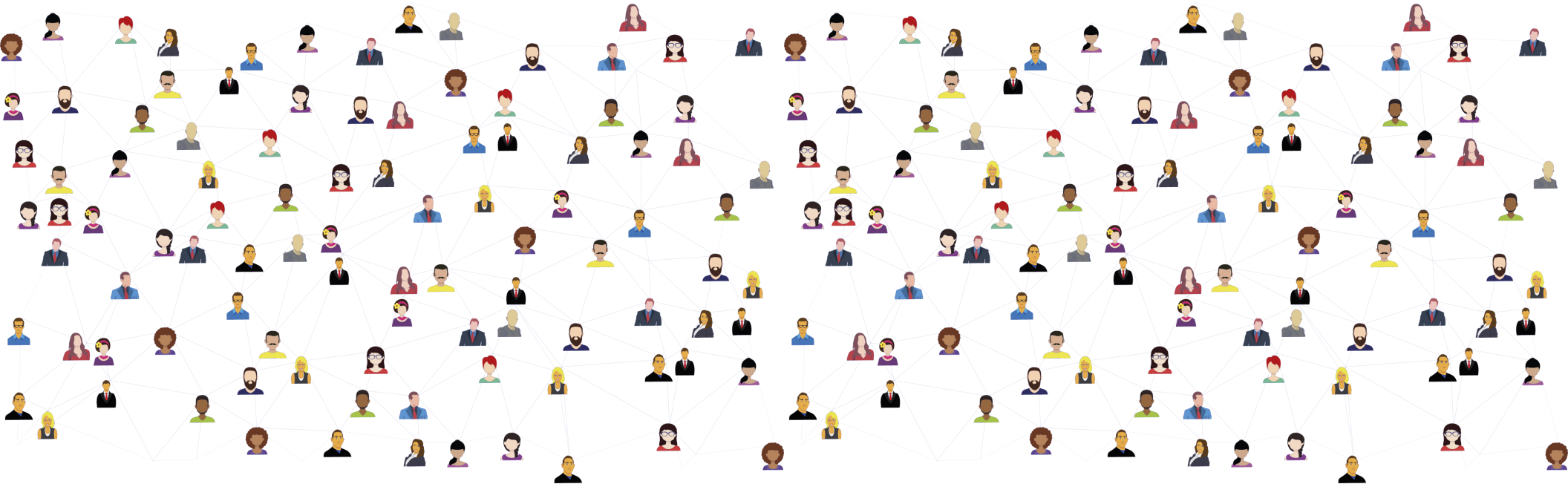

Online Campaign Finance: Challenges and Solutions

Money in Politics Regional Conference 2023

 6-7 July 2023

 Castel Mimi, Bulboaca, Moldova

Finanțarea campaniei în mediul on-line: provocări și soluții

Conferința regională privind banii în politică 2023

6-7 iulie 2023, Moldova

Odată cu rolul din ce în ce mai activ al rețelelor on-line și al tehnologiilor digitale în viața socială și politică, utilizarea, inclusiv în exces și într-un mod greșit în scopuri de campanie, prezintă atât oportunități, cât și provocări pentru toți actorii electorali. Campania on-line, ca orice alt fenomen, are beneficii determinate pentru politica democratică, dar, totodată, este și o poartă către prejudicii majore aduse integrității procesului democratic.

Pe de o parte, aceasta oferă un acces mai rapid și mai ieftin către alegători. Pe de altă parte, campaniile politice și electorale în mediul on-line au fost marcate de modele ale metodelor ilegale și rău intenționate de dezinformare și influență on-line, inclusiv cu un conținut anonim sau ținerea ilegală a alegătorilor. Aceste practici sunt posibile din cauza lipsei de transparență în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale și a mecanismelor insuficiente de supraveghere și control care ar trebui să asigure integritatea acestor procese.

Reglementarea slabă și supravegherea integrității finanțării politice reprezintă o provocare de lungă durată. Cu toate acestea, monitorizarea, detectarea încălcărilor și aplicarea sancțiunilor pentru gestionarea incorectă a finanțării politice devin semnificativ de dificile odată cu desfășurarea campaniilor în mediul on-line (plătite și neplătite). Instituțiile cu atribuții de supraveghere a finanțării politice și actorii societății civile din întreaga lume se confruntă cu aceleași provocări pentru a se asigura că aceste campanii on-line sunt conforme standardelor democratice ce asigură egalitatea concurenților, principiile votului liber și corect, transparența și responsabilitatea în utilizarea banilor în politică.

Obiective: Scopul conferinței constă în realizarea unui schimb de cunoștințe și lecții în abordarea provocărilor aduse de fenomenul digitalizării și campaniile on-line în integritatea finanțării politice. Participanții vor analiza principalele tendințe și vor identifica soluții eficiente și practice în protejarea integrității finanțării politice și electorale în era digitală.

Public: Această conferință regională, desfășurată pe parcursul a două zile, va reuni autorități cu atribuții de control și supraveghere a finanțării politice, monitori ai societății civile, partide politice, organizații internaționale și reprezentanți ai platformelor on-line, mass-media, experți în domeniul electoral și al finanțării politice din întreaga regiune a Europei de Est.

Conferința regională privind finanțarea on-line a campaniei va avea loc la Castelul MIMI (s. Bulboaca, raionul Anenii Noi), în perioada 6-7 iulie 2023.

Parteneriate: Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova, Institutul Internațional pentru Democrație și Asistență Electorală (International IDEA), Oficiul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE/ODIHR), Fundația Internațională pentru Sisteme Electorale (IFES) și Institutul Național Democrat (NDI). Evenimentul va relua seria anuală de conferințe regionale „Banii în politică”, care s-a desfășurat din 2016 până în 2018, dar nu a avut loc în anii următori, inclusiv din cauza pandemiei COVID-19.

Agenda (EEST - Chisinau time)

Ziua I. 6 iulie 2023

10:30 – 11:00

Înregistrarea participanților și Cafea de bun venit

11:00 – 11:30

Mesaje de salut

- Maia Sandu, Președinta Republicii Moldova
- Angelica Caraman, Președinta Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova
- ES Kent D. Logsdon, Ambasadorul Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova
- Floris van Eijk, Însărcinat cu Afaceri, Ambasada Regatului Țărilor de Jos în Republica Moldova
- Sam van der Staak, Director pentru Europa, International IDEA

11:30 – 12:15

Session I: Sesiunea I: Finanțarea campaniei electorale în mediul on-line - Standarde și bune practici internaționale

Finanțarea campaniilor electorale, în general, precum și finanțarea campaniilor în mediul on-line în special, nu este ghidată de standarde internaționale în domeniu și este îndrumată de norme electorale generale, anticorupție, mass-media și integritate a informațiilor. Mai multe inițiative au fost lansate de organizații internaționale și instituții supranaționale pentru a clarifica bunele practici și pentru a contribui la dezvoltarea standardelor convenite la nivel internațional. Unul dintre cele mai relevante acte de referință este documentul de politici al UE privind transparența publicității politice și reglementările aferente activităților platformelor digitale și mass-media.

Mai mult, reglementări legale sau proiecte de lege inovatoare au apărut și în afara UE, și anume în Australia, Canada și SUA. Totodată, în ultimii ani, unele platforme on-line și-au dezvoltat propriile politici de transparență și instrumente anticorupție, în timp ce altora le lipsește orice autoreglementare cu impact. Care este starea actuală a lucrurilor și ce urmăresc să reglementeze aceste legi? Ce lecții și pași de reglementare în domeniu pot prelua țările din Parteneriatul Estic pentru a se alinia la aceste noi practici? Sesiunea va prezenta standardele existente acceptate la nivel internațional în campaniile on-line și, în special, în finanțarea campaniilor electorale în mediul on-line. Discuțiile vor include o trecere în revistă a celei mai recente legislații europene privind transparența publicității on-line și a obligațiilor conexe ale tuturor părților interesate de noile reglementări ale UE privind transparența și integritatea alegerilor. Această sesiune va explora, de asemenea, politicile pe care marile companii tehnologice le stabilesc pentru plasarea publicității politice on-line, inclusiv perceperea publicității politice, autorizarea utilizatorilor care plasează materialele de publicitate, etichetarea anunțurilor politice etc.

Moderator: Alexey Gromov, Consilier superior electoral, OSCE/ODIHR

Vorbitori:

- Barbara Jouan Stonestreet, expert, OSCE/ODIHR
- Magnus Ohman, Consilier superior în domeniul finanțării politice, Director, Oficiul Regional pentru Europa, IFES
- Yuliya Shypilova, Ofițer de Programe, International IDEA
- Oskar Braszczyński, Managerul partener pe domeniul impact guvernamental și social pentru zona Europei Centrale și de Est al companiei Meta/Facebook (online)

12:15 – 12:30

Pauză de cafea

12:30 – 13:30

Sesiunea II: Reglementarea finanțării politice, inclusiv cheltuielile pentru mediul on-line

Cadrul de reglementare care guvernează finanțarea politică diferă, într-o mare măsură, de la o țară la alta în Europa de Est (regiune non-UE), în ciuda faptului că, în trecut, au împărtășit experiențe istorice și aranjamente instituționale similare. Există principii generale pentru finanțarea partidelor politice ca instituții democratice și entități de elaborare a politicilor. În același timp, cheltuielile efectuate de partide și în campaniile electorale în mediul on-line sunt, în mare parte, nereglementate sau reglementate în termeni foarte elementari, bazându-se pe principiile existente de egalitate de tratament în condițiile legii, transparența veniturilor și a cheltuielilor și nevoia de a evita o influență nejustificată a donatorilor cu privire la luarea deciziilor. Această sesiune va oferi o privire de ansamblu asupra tendințelor majore în finanțarea politică, cu accent pe finanțarea campaniilor on-line. Prezentările se vor concentra pe provocările ce pot apărea, precum și pe deficiențele și realizările în asigurarea responsabilității și transparenței finanțării politice.

Moderator: Jessica Keegan, Consilier superior în domeniul integrității electorale, Centrul pentru Impact Global, Institutul Republican Internațional

Vorbitori:

- Marcin Walecki, Director senior rezident de țară, Ucraina, Institutul Național Democratic
- Olesia Stamate, Președinta Comisiei juridice, numiri și imunități, Parlamentul Republicii Moldova
- Nana Kalandadze, Manager de proiect, Programul Regional în Europa, International IDEA

- Lina Petroniene, Președinta Comisiei Electorale Centrale a Republicii Lituania
- Andriy Yevstihnieiev, membru al Comisiei Electorale Centrale a Ucrainei
- Alexandru Musteata, Directorul Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova

13:30 – 14:30

Prânz

14:30 – 15:30

Sesiunea III: Finanțarea campaniilor în mediul on-line: provocări și oportunități pentru partidele politice

Campania on-line permite partidelor politice să le desfășoare mai eficient și mai accesibil, ajungând la un public mai larg cu mai puține resurse. În același timp, abordează un șir de provocări critice, cum ar fi elemente de campanie cu o conotație negativă și anonimă, cheltuieli neraportate și utilizarea unor părți terțe. Aceste fenomene subminează condițiile de concurență echitabilă și deschid porțile pentru bani murdari și influență nefastă, inclusiv pentru influența din exterior asupra proceselor democratice naționale. Această sesiune va fi dedicată practicilor partidelor politice în utilizarea spațiului on-line pentru așa-zisele campanii organice (neplătite) și plătite și va contribui la stabilirea agendei pentru o reglementare, monitorizare și supraveghere mai eficientă efectuate de instituțiile abilitate cu competențe de control și supraveghere a finanțării politice.

Moderator: Martin Angeby, Director de țară, Institutul Național Democratic, Republica Moldova

Vorbitori:

- Birgitta Ohlsson, Director pentru partide politice, Institutul Național Democrat (online)
- Oleksii Goncharenko, membru al Radei Supreme din Ucraina (online)
- Serhiy Vlasenko, membru al Radei Supreme din Ucraina
- Ihor Hotsul, Prim director-adjunct al Comitetului executiv central al Partidului UDAR (Ukraine)
- Artur Mija, Secretar General al Cancelariei de Stat, Republica Moldova
- Adrian Lebedinschi, deputat, Parlamentul Republicii Moldova

15:30 – 15:45

Pauză de cafea

15:45 – 17:15

Sesiunea IV: Monitorizarea și supravegherea finanțării campaniei: provocări și soluții cu care se confruntă autoritățile de control și supraveghere a finanțării politice

Campania on-line reprezintă, încă, un fenomen relativ nou, necesitând utilizarea unor metodologii specializate de monitorizare, supraveghere și verificare a costurilor. Autoritățile de control și supraveghere a finanțării politice din întreaga regiune, de cele mai dese ori, nu au un mandat specific și, prin urmare, nici instrumente necesare pentru monitorizarea și supravegherea finanțării campaniilor on-line. Având în vedere natura evolutivă a campaniilor on-line și lipsa persistentă de cunoștințe de specialitate despre toate instrumentele și metodele pe care le utilizează, autoritățile se confruntă cu provocări semnificative legate de identificarea acestor mecanisme. Această sesiune își propune să abordeze provocările și soluțiile actuale deja adoptate și puse în aplicare de unele autorități de supraveghere a finanțării politice și practicile de colaborare cu marile companii tehnologice.

Moderator: Yuliya Shypilova, Ofițer de Programe pentru Europa de Est, International IDEA

Vorbitori:

- Pavel Postica, Vicepreședinte, Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova
- Toni Greblă, Președinte, Autoritatea Electorală Permanentă din România
- Ihor Khokhych, Șeful de Aparat și Oleksandr Balas, Șeful Departamentului Comunicare Externe, Agenția Națională pentru Prevenirea Corupției, Ucraina
- Armen Smbatyan, Secretarul Comisiei Electorale Centrale din Armenia
- Petru Iarmaliuc, Procuror delegat în cadrul Procuraturii Anticorupție a Republicii Moldova

Ziua II. 7 iulie 2023

09:30 – 10:00

Cafea de bun venit

10:00 – 11:15

Sesiunea V: Rolul societății civile în monitorizarea eficientă a finanțării campaniilor on-line

Având în vedere complexitatea domeniului legat de finanțarea politică în general, precum și de finanțarea campaniilor on-line în special, este aproape imposibil pentru orice instituție publică să supravegheze pe deplin fiecare aspect al acestei probleme. De aceea, societatea civilă joacă un rol important în identificarea neregulilor pe componenta de finanțare a campaniilor în mediul on-line.

ONG-urile din multe țări folosesc modalități inovatoare pentru a crește transparența în utilizarea banilor în politică și pentru a crește gradul de conștientizare a publicului cu privire la acest subiect. Cu instrumentele și resursele pe care le au la dispoziție, organizațiile societății civile pot avea abordări importante pentru monitorizarea finanțării campaniilor on-line, sprijinind eforturile de supraveghere din partea instituțiilor statului sau efectuând monitorizare și raportare independentă. În acest context, această sesiune va propune pentru discuții subiectul despre rolul societății civile în monitorizarea on-line a finanțării campaniilor, metodologiile, instrumentele și interacțiunea cu autoritățile publice responsabile de controlul și supravegherea finanțării politice.

Moderator: Magnus Ohman, Consilier superior în domeniul finanțării politice, Director, Oficiul Regional pentru Europa, IFES

Vorbitori:

- Francesca Boggeri, Coordonator pe Social Media, Observarea alegerilor și sprijinirea democrației (EODS)
- Viktoriia Maksymova, Analist în domeniul finanțării politice, Movement Chesno, Ucraina
- Mariana Focșa, Analist în domeniul finanțării partidelor politice, Asociația Promo-LEX, Republica Moldova
- Anastasiya Romanyuk, Civic Movement OPORA, Ucraina

11:15 – 11:30

Pauză de cafea

11:30 – 13:00

Sesiunea VI: Amenințări noi în campaniile on-line: influenceri, ferme de „troll” și „bot”, finanțare de către „părți terțe” și finanțare din străinătate

În ultimii ani, există o tendință nouă de utilizare a rețelelor sociale în campania electorală, cu postarea de mesaje și publicitate având scopul de a influența alegătorii. Odată cu dezvoltarea rapidă a internetului și accesul ușor și zilnic la rețelele sociale, el a devenit cel mai accesibil instrument de campanie. În același timp, politicienii folosesc influenceri – lideri de opinie cu abilități, carismă și autoritate, pentru a răspândi și a amplifica mesaje promoționale în numele lor, în schimbul unor recompense bănești. Unii politicieni ajung să folosească și așa-numitele ferme de „troll” și „bot”, care sunt grupuri organizate și finanțate ce răspândesc informații și opinii parțiale și/sau false favorabile finanțatorilor lor. În plus, actorii afiliați partidelor politice împărtășesc mesaje de campanie, care pot fi organice sau plătite - o practică cunoscută sub numele de campanie de „parte terță”. Această discuție de grup examinează evoluțiile, provocările și acțiunile asociate cu utilizarea practicilor ilicite în campaniile on-line, inclusiv micro-targeting. Scopul sesiunii va fi să analizeze și să identifice soluții viabile pe care legiuitorii, organele de supraveghere și control, dar și mass-media să le utilizeze pentru a proteja mai bine integritatea campaniilor politice și electorale.

Moderator: Francesca Boggeri, Coordonator pe Social Media, Observarea alegerilor și sprijinirea democrației (EODS)

Vorbitori:

- Marcin Olender, Manager pentru afaceri guvernamentale și politici publice pentru Europa Centrală și de Est, Google (online)
- Yuliya Shypilova, Ofițer de Programe, International IDEA
- Amīlija Raituma, Șefa Departamentului pentru Investigarea Încălcărilor organizațiilor politice, Biroul pentru Prevenirea și Combaterea Corupției, Letonia
- Marcin Walecki, Director senior rezident de țară, Ucraina, Institutul Național Democratic

- Olga Snopok, analist al rețelei civice “OPORA”, Ucraina
- Levan Natroshvili, Director adjunct al Societății Internaționale pentru Alegeri Corecte și Democrație (ISFED), Georgia

13:00 – 14:00

Prânz

14:00 – 14:30

Discuții și observații finale

Vorbitori:

- Sam van der Staak, Director pentru Europa, International IDEA
- Alexey Gromov, Consilier superior electoral, OSCE/ODIHR
- Magnus Ohman, Consilier superior în domeniul finanțării politice, Director, Oficiul Regional pentru Europa, IFES
- Marcin Walecki, Director senior rezident de țară, Ucraina, Institutul Național Democrat
- Angelica Caraman, Președinta Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova